

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 8 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K; za četr leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za taje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od piterostopne petit-vrstre po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvoli frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uređenje je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponovite, da pošiljanje ne prenehate in dober vse številke.

SLOVENSKI NAROD
velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . K 22— | Četr leta . . K 5·50
Pol leta . . 11— | En mesec . . 1·90
Pošiljanje na dom se računa za vse leto 2 K.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . K 25— | Četr leta . . K 6·50
Pol leta . . 13— | En mesec . . 2·30

Naroča se lahko z vsakim dnevom a skratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na določeno naročilo.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnini brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlja liste ob pravem času.

Upravnštvo „Slovenskega Naroda“.

Zborovanje slovanskih akademikov v Pragi v nedeljo, 24. vel. travna.

Slov. akad. društvo »Ilirija« v Pragi je sklicalno na ta dan vse slovansko dijaštvu k zborovanju v prirolog slovenskega vseučilišča v Ljubljani. Zbral se je nad 300 slovenskih dijakov, štěvilo, ki je sicer za praska razmere dokaj majhno, ki nas pa mora vendar le zadovoljiti, če posmislimo, da je bilo zborovanje v nagnici sklicano — saj soba (učilnica št. IV. v Karolinu) je bila polna, — dokaz, da tudi sklicatelji niso računali na večjo udeležbo. Zborovanje je bilo vsekakor sijajno, moralni vspeh velikanski.

Na shodu so bili navzoči: rektor prof. dr. Horbaczewski, prorektor prof. dr. Sýkora, dekan medicinske fakultete prof. Reinsberg in prof. dr. Chodounský. Delegati so poslala društva: »Akademická čítárna«, »Slavia«, »Všechna«, »Radbuza«, »Akademický čtenářský spolek«, »Historický klub« in smichovski akademiki. Shodu je predsedoval znani, odkritosrni pri-

jatelj slovenskega naroda prof. dr. Karol Chodounský.

Prvi se je oglasil k besedi iur. cand. Egon Starè, ki je nagovoril zborovalcev nekako tako-le: Slovani vedejo od začetka svojega samostojnega razvijanja ljud boj za svoje narodne pravice, za svojo politično in gospodarsko samostojnost, za faktično enakopravnost v šolah, uradih in v javnem življenju. Slovanom nasproti pa stoe Nemci kot oni element, ki jih v tem njihovem plemenitem stremljenju ovira ter vse njihove pravične zahteve negira; narod, ki pa vzlič temu vendar trdi, da je najkulturnejši, in da smo mi, slovenski narodi, inferiori živelj. Toda, kdaj je narod v pravem pomenu besede kulturn? Gotovo šele takrat, če se sam nahaja na visoki kulturni stopnji, ob enem pa tudi drugih narodov ne ovira, da se razvijajo svobodno in individualno. Tega pa nam naši nasprotniki ne puste, temveč njihov cilj je, slovenske narode politično podjaviti in gospodarsko uničiti. — Zakaj moramo prav mi slovenski narodi trpeti, da se z nami uradije v tujem jeziku, in da moramo obiskovati šole s tujim učnim jezikom? Vsakemu omikanemu človeku se mora pri tem vprašanju upreti njegov čut pravičnosti, njegova boljša narava proti tem vnebovpijočim krivicam, proti tej nezakonitosti in nenaravnosti! Gospoda! Mi moramo biti na čistem! Mi nismo tu za urade in šole, ampak ti so tu za nas! Zato pa zahtevamo, da naj bodo tako urejeni, da bodo služili potrebi naroda, in kakor zahteva ljudska volja, ne pa kakor hoče peščica tujih inteligenrov.

Ako se ozremo na faktične razmere pri nas Slovencih, moramo se z začudenjem vprašati, ali so take razmere v kulturni državi sploh mogode? Narodu slovenskemu ne da vlada niti onega minima, ki je vsakemu narodu k obstaju potreben. Narod slovenski nima niti dovolj ljudskih šol, nima nobene meščanske šole, nobene srednje

šole, nima svojega kulturnega središča, — slovenske univerze!

Narod slovenski stremi po kulturni in izobraženosti! Zakaj se mu nič ne da v dosegu tega, zakaj se mu ne da niti tega, kar je živiljenki pogoj vsakega naroda?

Kako sladko čustvo mora biti, sprejemati srednji in visokošolski pouk v svojem materinskem jeziku! Mi Slovenci tega čuta ne poznamo! Gospoda! Samo oni more presoditi to bolest, to vnebovpijočo krivico, ki se nam godi, ki je sam moral jesti iz tuje sklede, ki se je moral sam izobraževati v tujini.

Zato smo se zbrali danes, da zopet odločno protestiramo proti tem krivicam, ki se nam gode, in da jasno in odločno zakličemo merodajnim faktorjem svoj Quousque tandem...

Neposredni povod k današnjemu shodu pa je dalo oznanilo naučnega ministra akad. senatu v Inomostu, da namerava vlada ustanoviti v varstvu nemškega značaja mesta izven Inomosta italijansko pravno akademijo, in sicer, kakor se govori, na slovenskih tleh. Mi Slovenci nimamo prav nič proti ustanovitvi laške univerze, ker priznavamo vsem narodom jednako pravico do šol od najniže do najvišje, toda pri tem zahtevamo, da se vlada v tem večji meri, nego na italijanske, ozira na naše opravičene želje. Ako hoče dati Italijanom univerzo, toliko bolj je dolžna, dati jo nam Slovencem, ki smo vendar številnejši narod nego avstrijski Italijani. Toda za nas nimajo merodajni faktorji nič drugega nego dobre besede, včasih pa še teh ne.

V nadaljnem govoru je navajal govornik zgodovinska dejstva in druge tehtne razloge, ki govore za nujno ustanovitev slovenskega vseučilišča, ki so bili pa že tolkokrat govorjeni in pisani, da se pero ustavlja, jih še enkrat spravljati na dan, katere moramo pa vendar ponavljati tako dolgo in s tako odločnostjo, da se našim opravičenim zahtevam

ugodi. Govornik je navedel, da je to vprašanje staro že nad 100 let, da smo imeli l. 1848 v Ljubljani tako rekoč že svojo univerzo, da so bila od l. 1851—54. slovenska predavanja v Gradcu in da je l. 1870. le državni zbor onemogočil vladino voljo, ista predavanja obnoviti. Nadalje da je minister grof Stadion že pred 55 leti izprevidel potrebo in opravičenost slovenske univerze, takrat, ko je bila literatura in jezik slovenski na stopnji, ki se s sedanjo niti primerjati ne da. Govornik je zavračal očitanja, češ, da smo premajhen narod, da hočemo univerzo, ko še nimamo niti gimnazije, da nimamo znanstvene literature: Tudi majhen narod ima pravico do obstanka, gimnazije se nam morajo dati z univerzo vred, znanstvena literatura pa ni pogoj, ampak nasledek univerze. Dokazoval je ničnost očitanj, da ne bomo imeli niti učnih močij, niti slušateljev: koliko mož je postal naš narod v svet pri tako slabih svojih šolskih razmerah! Če se nam izboljšajo te razmere, se ni treba batiti, da bi nam manjkalno učnih močij, ampak slovenskim učenjakom bi ne bilo treba iskati si kruha v tujini. Slovenskih akademikov je že zdaj nad 450, — ko morajo študirati v tujini. Govornik je podal tudi statistične podatke, kako se slovensko dijaštvu množi, primeroma v odstotkih na bolj v Avstriji. Koliko dijakov mora zaradi pomanjkanja sredstev za nadaljevanje študij v tujini obesiti uk na kljuko ali pa vstopiti v semenišče, tako da imamo Slovenci relativno največ bogoslovcev: jeden slovenski bogoslovec pride že na 4900 7 prebivalcev, dočim nemški šele na 131781 in češki na 122287 prebivalcev! Z ustanovitvijo slovenskega vseučilišča bi se razbremenila druga vseučilišča, kar je tudi nujno potrebno. Govornik je dokazoval, da ima Ljubljana dovolj sredstev in pomočkov za slovensko univerzo in da je kot središče Slovencev za isto mnogo prikladnejša nego Trst ali kako drugo mesto.

»Slovenska univerza v Ljubljani

je največjega pomena za naš narod, ker bi odločno povzdignila njegovo kulturno in gospodarsko stopinjo. Pomisliti moramo samo, s kolikimi gmotnimi težavami se bori v tujini slovenski dijak, in pa, da zavzemajo akademiki v socialnem življenju vsakega naroda eno najboljših mest. Dalje bi tudi mnogo denarja, ki gre zdaj v tujino, ostalo doma.

»Toda vzliz temu, da bi slovensko vseučilišče koristilo državi, znanstvu in narodu našemu, nam ga vlada noče dati. Ko vidimo, kako se nam povsod godi krivica, kako skrbijo država kakor mačeha za nas, se nam mora upreti ves naš čut pravičnosti, ves naš narodni ponos. In če vlada misli, da je vse to navdušenje samo hipna strast, se jako moti. Klica po slovenskem vseučilišču vlada ne more več zatreći in ga ne bo zatrila. Ideja slovenskega vseučilišča je trdna, in prej ne bomo nehal povzdigavati svojega glasu, dokler ne dosežemo tega, kar si želimo mi in ves naš narod!«

Ako sklenemo danes resolucijo v ta smisel, vemo že naprej, da ta resolucija ne bo premogla vladnega sistema, pač pa bo memento vladi in merodajnim faktorjem, da se brez kazni ne sme teptati naših narodnih pravic, in da mora priti vendar že čas, ko ne bodo več zapovedovali tuji, temuč ko se uresniči rek: »Vox populi, vox dei!« (Viharno odobravanje.)

Ko se je poleglo živahnopritrjevanje prvemu govorniku, izpregorovil je pravnik Ivan Lavrenčič, ki je med drugim rek: Nad vratmi, ki vodijo z dunajskoga Ringa na cesarski dvorec, stoji zapisano: iustitia fundamentum regnum! Kako lepo bi bilo, ako bi te besede ne bodile le v oči mimogrečih, ampak segale tudi v srce gospodom državnikom. Toda življenje nas uči, da je ta izrek pri nas le gola ironija, da pri nas iustitia nima zavezanih oči, ampak zvezane roke.

§ 19, ki je menda samo zato tukaj, da se govorniki nanj sklicu-

LISTEK.

Kako se je sklenila zaveza ciganov.

(Iz cikla: Henry Murger: Scènes de la vie de Bohème.)

(Dalje.)

»Pazite,« je rekel mladi mož ter razprostrl dele okvirov ter odkril očem osupnjenega gospodarja krasno sobno opravo s stebri iz jaspisa, basrelievi in slikami slavnih mojstrov okrašene palače.

»Toda vaše pohištvo?« je vprašal gospod Bernard.

»Evo ga,« je odgovoril mladi mož ter kazal na zares krasni mobiljar slike palače, katero je malo prej kupil v Hôtel Bullion na dražbi dekoracij nekega družinskega gledališča.

»Gospod« je rekel hišni gospodar, »nadejam se, da imate bolj resno sobno opravo, kakor to ...«

»Kako? To je vendar pristno rokoko-pohištvo!«

»Razumete, da moram imeti varnost.«

»Strela! Palača vam ne zadostuje kot varščina za najemšino podstrešne sobe?«

»Ne, gospod, hočem imeti meblje, resnične meblje iz mahagonija!«

»O, gospod moj, niti zlato niti mahagoni nas ne naredi srečne, kakor pravi neki star pesnik. In jaz za svojo osebo ne morem trpeti mahagoni — je preneumen les, ves svet ima zdaj mahagoni-pohištvo!«

»Toda vi morate vendar imeti katerikoli mobiljar, gospod?«

»Nikakor, to mi vzame v sobi preveč prostora. Kakor hitro se imata stole, človek že ne ve več kam bi se vsedel.«

»Toda vi imate vendar pač posteljo? Na čem pa počivate?«

»Moja blazina je previdnost božja, gospod.«

»Oprostite ... še eno vprašanje,« je rekel gospod Bernard. »S čim se pečate?«

»V tem trenutku se je povrnil postrešček mladega moža z druge ekspedicije ter stopil s svojim bremenom na dvorišče. Med predmeti, s katerimi je bil naložen, se je nahajalo slikarsko stojalo.«

»O Bog, gospod Bernard,« je zavpil prestrašen papa Durand ter kazal gospodarju stojalo — »slikar!«

»Umetnik — o moje slutnje!« je jedjal gospod Bernard in lasje njegev lasulje so se ježili velikanska strahu. »Slikar! — Ali niste pravnič povprašali po gospodru?« se je obrnil do vratarja. »Torej niste vedeli s čim se peča?«

»Oh Bog,« je odgovoril ubogi mož, »dal mi je pet frankov are — sem li potem mogel slutiti ...«

»Ako ste končali — — je opominjal slikar nepotrežljivo.«

»Gospod,« je odvrnil g. Bernard s trdnim glasom ter odločno popravil svoja očala na nosu, »ker nimate mebljev, se ne morete vseliti. Postava mi daje pravico zavrniti vsega najemnika, ki ne daje varnosti.«

»In moja častna beseda?« je rekpel dostojanstveno umetnik.

»Ta mi ne more nadomestiti pohištva ... Izčite si druge stanovanja. Durand vam bo dal aro nazaj.«

»Kako želite?« je vprašal vratar osupljen. »Nesel sem jo vendar že v hranilnico.«

»Toda gospod moj « je ugovarjal mladi mož, »jaz vendar ne morem kar meni nič tebi nič dobiti drugačega stanovanja. Izkažite mi vsaj gostoljubnost za en dan.«

»Stanujte v hotelu,« je odvrnil gospod Bernard. »Toda tu mi pride na misel,« je naglo dostavil po kratkem premisleku — »vi lahko najamete, ako hočete, sobo s pohištvo mojega plačanja nezmožnega dolžnika vred. Dobro pa vam je znano, da se pri tem načinu najema plačanje naprej.«

»Vpraša se le, koliko zahtevate za sobo?« je odgovoril umetnik, prisilen privoliti v nasvet gospodarja.

»Stanovanje je za vas zelo ugodno, kako lično, in z ozirom na okoliščine sem pa zadovoljen s petindvajset franki na mesec — plačljivo prenumerando.«

»To ste mi že omenili, in tako fraza ni vredna časti gospodarja!« je odvrnil mladi mož ter segel v žep. »Ali mi morete dati na petsto frankov nazaj?«

»Kako izvolite?« je vprašal gospodar osupljen. »Vi menite? ...

»Petsto frankov, pač, polovico od

jejo, in da ga ministri dosledno preizrajo, jamči vsakemu narodu enakopravnost in svoboden razvoj. Ta enakopravnost se pa tako tolmači, da smo Slovenci enakopravni, kadar igramo pasivno, inferiorni pa, kadar igramo aktivno ulogo. Matematika v službi avstrijske ednakopravnosti je postavila nove principe, po katerih je 9 večje nego število 16. 9 milijonov Nemcov vlada nad 16 milijonov Slovencov. Ta ednakopravnost gre celo tako daleč, da 8 milijonov Ogrsov komandira nas vse.

Svobodni razvoj vsakega naroda slovanskega se pri naši državi tolmači tako, da je podobna oni skrbni mačehi, ki je svojega pastorka iz samega čistega usmiljenja in iz bojazni, da bi se ne preobjedel — puštila umreti gladu. Na prsih te germanske mačehi se godi med drugimi brati nam Slovencem najslabše. Ker smo najmanjši, se nas tudi najmanj vpoštova. Ne pripoznamo nam našega jezika, ne dajo nam šol, ne dajo nam dela, ne dajo nam — kruha, le eno ima naša politična oblast vedno pri rokah za nas, to je — potni list v Ameriko, da naredimo prostor Prusaku, ki naj enkrat zasede našo slovensko zemljo.

Po stoletju je preteklo, odkar je zlata Praga, ta krasna matuška avstrijskih Slovencov, imela v svojem okrilju zastopnike vseh slovenskih narodov. Že na praškem kongresu so zastopniki Slovencev javno povzdignili svoj glas za slovensko vseučilišče v Ljubljani. — Več nego pol stoletja prosimo, a še danes nam ni ugojeno. To je avstrijska iustitia, to avstrijska enakopravnost! Tuja država bi nam bila morda ustavila univerzo, ako bi jo prosili pol stoletja, le visoka vlada dunajska nima te drobtinice za nas s svoje mize.

Odveč bi bilo, ponavljati, kakega epohalnega pomena je bila za naš narod ustavitev češke univerze, da se ž njo priznja nova era, da je ona bila tista lestvica, po kateri ste se povspeli do te kulturne višine, da ste že davno prekosili ošabnega avstrijskega Nemca in Mažara. Da tudi nam Slovencem napoči z vseučiliščem nova era, o tem sem prepričan, prepričan tudi ves narod, zato podajamo vladu ultimatum, katerega zadnji stavek se glasi: Na dan s slovenskim vseučiliščem!

Žalostna resnica je, da so ostale vse besede slovenskih poslancev v avstrijskem parlamentu boli v steno, da so vse rezke resolucije in odločni glasovi raznih akademičnih društev in političnih strank šli mimo ušes ministrskega predsednika in naučnega ministra, da je bilo skoro 500 peticij slovenskih občin vrženih v — koš. In ako se nam sploh kaj odgovori, kaj se nam pove? Da Slovenci še nismo zreli. Kaj vraga, za nemške univerze na Dunaju in v Gradcu smo pa zreli? Kaj so prišli Nemci z maturitetnim izpričevalom na svet? Prepričan sem, če bi Slovenci prosili za nemško univerzo v Ljubljani, dobili bi jo v enem letu najkasneje, slovenske pa v pol stoletju ne moremo doseči. Poznamo dobro to politiko oportunitete, toda odrekajo nam prošnje, ki so vitalnega pomena za narod, bi se gospoda v ministrstvu morala opirati na kak bolj temeljiti vzrok, nego je — oportuniteta! Toda to ni oportuniteta, to je naravnost furor teutonicus! A čas bi že bil, da bi se naši državniki prepričali, da se v Avstriji proti Slovanom vladati ne da. — Tako postopanje vlade pa ni niti logično, niti možato. Ako visoka vlada pripozna potrebo vseučilišča, naj ima tudi pogum — ustavoviti jo; pripozni potrebo, a ne ji opomoci ni ne logično, ne možato — to se pravi narode voditi za nos! Predgovornik vam je povedal, kako se je izrekel grof Stadion o slovenski univerzi, sedanji ministrski predsednik pa to vprašanje bagatelizira, kakor bi šlo za kako Wolfovo interpelacijo.

Koga se neki boje, da nam ne dajo vseučilišča? Nemci so tako moženi narod, da se boje samo Boga, pa se bodo bali nedolžne slovenske univerze? Bismarck se mora v grobu

obračati, ko čuje, kako sramoto mu delajo avstrijski strahopetni Nemci! — Mar ni denarja v državni bla gajni? Gospod finančni minister, katerega niti vojni minister s svojimi vse prej nego skromnimi zahtevami ne more spraviti v stisko, vendar ne bo demisijoniral radi ponižne slovenske univerze! Kje tiči tedaj vzrok? Visoka c. kr. vlada nima dobre volje, kakor je večkrat nimajo vse visoke gespe. Seveda — Slovenci smo še preveliki plebejci. — — Pa glej čudo! Tej visoki gespe se približa črnooki Lah, in milostivo hipomine vsa slaba volja. Kako prijazno se mu smehlja, sama prijaznost je je. Kako pazno posluša njegovo priznjenje govorico, in obraz ji žari svete jeze, da si je upal kdo žaliti ta viteški narod! — Toda počasi, milostiva, časi so preresni, da bi kogotirali! Tudi mi Slovenci smo vkljub svoji plebejski krvi toliko kavalirji, da pripoznamo Italijanom pravico do univerze, toda kar najodločneje protestujemo, da bi je vlada na naše stroške zadovoljevala!

Da zahtevajo Italijani univerzo, je le finta, da morejo nam Slovencem zadati krvav udarec. Oni ne zahtevajo univerze zaradi univerze same, ampak iz nacionalnih motivov. Če gre Italijanom res le za to, da se jim ustavovi vseučilišče, zakaj ga ne zahtevajo v Tridentu? Južno Tirolsko je izključno italijansko, Trident čisto italijansko mesto, dovolj veliko; i mesto samo i vse južno Tirolsko bi jo imelo rado na svojih tleh — zakaj bi se torej ne ustavila v Tridentu? Vemo dobro zakaj — irrelevantne ne dovoli. Italijani računajo dobro, čež z univerzo v Tridentu ne pridobimo nič drugega, nego en učni zavod, kar je v narodnem oziru čisto irelevantno; če se pa ustavovi vseučilišče v Trstu, dobimo prvič en učni zavod, drugič pa, kar je najvažnejše, požene italijanski živelj nove korenine v meso slovenstva ob Adriju. Hinc illae lacrimae, gospoda Italijani! Ne za univerzo, za Trst, za slovensko zemljo Vam gre! Zato pa se ogreva in razburja ves narod italijanski, zato done iz Pavije, Verone in Padove glasovi za Trst. Ali je verjetno, da bi se Italija tako živo interesovala za to vprašanje, če bi šlo samo za univerzo? Italija ima drugih resnejših skrbi doma dovolj, da bi se utegnila bričati za bagatelo enega vseučilišča. Toda tu gre za slovensko obal Adrije, na katero že leta in leto upira svoje poželjive oči. — Od tod tak krik, odtod tak vik!

Upam, da avstrijska vlada ne bo tako slepa, če tudi je žalostni član trouze, da bi na lastnih tleh zidala trdnjave italijanski irredenti. Kaj pa bi bila italijanska univerza v Trstu, če ne gnezdo irredentizma?

In Trst ni še italijanski, še nas je Slovencev uradno izkazanih 25 000, faktično pa nas je polovico več. In edino Slovenci branimo še v Trstu črno-rumeni zastavo in dvoglavega orla avstrijskega, vse drugo je, ali italijansko, ali prusaško.

Našim modrim državnikom še ni dovolj, da so izročili Reko Mažarom, zdaj hočejo še Trst odstopiti Italijanom, da si tako zapro zadnjo pot do morja, da si zazidajo edino okno v svet, katero nam je še odprto. — Mi Slovenci ne moremo priti tem molčati, saj smo ob Adriji avtohtoni, saj gre za zemljo, ki je prepojena z našo krvjo, z našimi solzami. Mi bomo branili to obal do zadnjega izdiha. Zato odločno kličemo vladu svoj veto, da ne žali slovenskega živilja s tem, da sezida italijanski irredenti na naših tleh univerzo.

Odločno protestujemo tudi proti temu, da bi se vprašanje slovenske univerze stavilo v isto vrsto z vprašanjem italijanske. Tu je bistven razloček. Za Italijane je univerza le en učni zavod, za nas je to kulturna pridobitev. Italijanska kultura ne bo zato splošno nič večja in nič manjša, če se ustavovi italijanska univerza, od slovenskega vseučilišča pa pričakujemo, da bo zibelk narodnega preporoda. Italijani imajo za mejo do-

volj univerz, mi Slovenci pa nobene. Italijani imajo v Trstu gimnazijo, realko in trgovska akademijo, kaj imamo pa mi Slovenci? 6000 slovenskih otrok nima niti ene ljudske šole! Hic Rhodus, hic salta! Pa mi smo, kakor sem rek, velikodušni dovolj, da ne ugovarjam ustanovitvi italijanske univerze, mi ugovarjam le temu, da bi stata italijanska univerza na slovenskih tleh, in da bi se provokatorične zahteve Italijanov pretirale ponižnim prošnjam nas Slovencov.

Kaka logika pa je to: par sto italijanskim dijakom ustanoviti univerzo, šestim tisočem slovenskih otrok pa ne dati ljudske šole? Le naj prisika Avstrija Italijane na svoje srce, zredila si bo gada na prsih, ki jo bo kravovo vsekral. Takrat bo pa najbrže dober plebejski Slovenec, da bo branil Trst in Primorje.

Casi za nas Slovence so kritični, kakor vidimo. Na eni strani nas more naši nasprotniki, na drugi pa nevra ležnost države. Treba je torej podvodenega dela, da se ohranimo na površju, treba pa tudi, da nam močnejši bratje priskočijo na pomoč, zato aplejmem danes v imenu slovenskega diajstva na vse slovenske poslance, da ne dovolj, da bi se narod slovenski tako za nos vodilo. Mi akademiki sicer nismo poklicani, soditi postopanje poslancev, ker jih nismo volili, a toliko si dovoljujemo reči, da bi želeli malo več zanimanja za takem eminentna važna vprašanja, kakor so: tržaške ljudske šole in slovenska univerza.

Slavni zbor! Kot nekak odmev današnjih besedi naj bi bila sledenja resolucija, katero pošljemo potom sl. akademičnega senata visoki ces. kr. vlad:

Resolucija. Slovensko diajstvo praproško, zbrano na manifestačnem shodu na staroslovni Karlo Ferdinandovi češki univerzi dne 24. velikega travna 1003 pozivlja c. kr. vlado:

1. da nemudoma ustavovi slovensko univerzo v Ljubljani in s tem ugodi upravičeni zahtevi in živiljenški potrebi slovenskega naroda.

2. Da ne oškoduje avtohtonatega živilja v Primorju na ljubo italijanski manjšini s tem, da ji ustavovi vseučilišče na slovenski zemlji, bodisi v Trstu, bodisi v Gorici.

3. Slovensko diajstvo v Pragi pozivlja slovenske državne poslance, da stope v tem važnem trenotku moško na braniku narodnih pravic in da prisilijo z vsemi dopustnimi sredstvi vladu, da začne vršiti enakopravnost i med najbolj zatiranim slovenskim življem v Avstriji, med Slovenci, da jim da ono, kar jim gre po božjih in avstrijskih zakonih.

4. Slovensko diajstvo v Pragi ape-

luje s tem na vse slovenske drž. posl. na Dunaju, da solidarno postopajo v vprašanjih kulturnih zahtev slovenskih, posebno zdaj najaktualnejših — slovenske univerze v Ljubljani, češke univerze v Brnu in rusinske univerze v Lvovu.

Upanje, da bi naši glasovi segli v srce, da bi padlo to seme na rodotivna tla — je majhno. Reklo se je, da radi naše resolucije ne bo minister niti enega sivega lasu dobil. Res je to — tudi naše besede bodo pesek v morje, ker pravica ima v Avstriji zvezane roke. Toda to nas ne sme oplašiti; čimbolj bodo na Dunaju gluh, tembolj bomo glasni, tem razločneje bomo govorili — tudi to znamo! Od države, ki posoja svoje bajonetne proti varalici in ne zabranji, da obešajo one, ki protestujejo proti krivicam, — res nimamo nič dobrega pričakovati, a zroč v bodočnosti našo, tolažim se z zgodovino, ki nas uči, da ima vsaka dobra stvar nasprotnika, da si počasi dela pot, da žito počasi zori, osat pa bujno poganja. Jaz verujem v bodočnost slovanstva, verujem in v duhu vidim čas, ko bodo Slovani delal račun s svojimi neprijatelji, ko se bodo pisale pobocene, — a ne s črnilom na papir ... Ona burja, ki danes ziblje trupla na vešalih v kraljevem Zagrebu, ona burja bo enkrat brila že grobove naših sovragov. Cerkveni učenik Teruljan pravi: *Sanguis Christianorum, — semen Christianorum, mi pa bi lahko rekli: Sanguis Slavorum, — semen Slavorum.*

Jaz končam z besedami vašega največjega moža dr. Riegra: »Nedejme se!«

Govornika je živahnodobravanje večkrat prekinilo, ko je pa končal, mu je navdušeno diajstvo tako burno ploskalo, da se je moral zahvaliti. Saj je pa tudi govoril s takim patosom, da ga je tudi neslovensko diajstvo domalega popolnoma razumelo.

Nato je dobil besedo pravnik Radovan (Srb), ki je povdarjal, da je vprašanje o slovenski univerzi vprašanje vsega slovanstva, zato je treba nastopati proti skupnemu sovražniku z združenimi močmi. Vsi slovenski narodi morajo vzeti to vprašanje za svoje in tako dolgo zahtevati svojih pravic, dokler nam ni ustrezeno. Slovenci morajo imeti svojo univerzo, naj jo dobe tako — ali pa tako.

V imenu čeških akademikov je govoril pravnik Čermak, ki je apeloval istotako na solidarnost vseh Slovencov; vprašanje o slovenski univerzi je popolnoma jasno — dobiti jo morajo Slovenci takoj, da lahko začno prositi za svojo tehniko, za kar je že tudi čas.

Nato je govoril Hrvat, pravnik Dončević, ki je povdarjal nekaljeno prijateljstvo Slovencev in Hrvatov in zatrjeval, da je vprašanje o slovenskem vseučilišču za Hrvate prav tako pereče, kakor za nas Slovence, saj je hrvatska univerza itak vladana od banove policije. (Pri tem je zadonel banu gromovit »Pereate«). Hrvati bodo radi posečali slovensko univerzo v Ljubljani, ker vedo, da bodo od Slovencev z bratsko ljubeznijo sprejeti.

Ko je bila resolucija enoglasno sprejeta, zaključil je g. predsednik

mašo pred poldnem zborovanje, zahvalivši se vsem navzočim za prisotnost.

Predsednik »Ilirije« se mu je nato

zahvalil za njegovo naklonjenost Slovencem, nakar mu je vse diajstvo z burnim ploskanjem in »živio«-klici pokazalo svoje simpatije.

Po shodu je šlo diajstvo na Příkop in Ferdinandovo cesto, kjer je pred »Narodnim divadlom« zapelo gołoglav češko himno »Kje dom je moj«, na kar so se mirno razšli.

Manifestačni shod se je posrečil v polni meri. Oba slovenska govornika sta sicer opomnila, da bo tudi najbrže bob ob steno, toda prava shod je zopet pokazal, da ne odnehamo od tega vprašanja, dokler se nam ne ugodi, dokler ne dobimo svojega slovenskega vseučilišča v Ljubljani. — Casi so resni, toda še res nejše jih naredimo, če se nam ne da, kar nam gre! Še enkrat dr. Riegrov: »Nedejme se!«

Ban o dogodkih na Hrvaskem.

Z dvojnimi napačnimi sredstvi »pana« ban Hedervary nemire na Hrvaskem: z bajonetni in puškami ter z interviri židovskih trolib.

Zopet je imel ban javni razgovor s pravočevalcem židovske »Neue Freie Presse« o hrvaških dogodkih. Dajal mu je seveda napačne predstave in iz teh napačnih predstav je izvajal tudi napačne skelepe. Reklo je, da je pravi pričetek vseh nemirov finančna nagoda, ki se že šest let ne more zakonito dognati. Med ogrsko in hrvaško opozicijo da se je v tem oziru delalo sporazumno. Ban je pristavil: »Kdor ima smisel za humor, si lahko to tudi razlagata za skupnost z Ogrsko.« Da, kdor ima kaj humorja se res lahko smeje banovi nevednosti ali zavijanju dejstev.

Tudi domisljav zna biti hrvaški ban na svojo diplomatično vednost, dasi je znano, da se niti ne upa prestopiti praga svoje v trdnjavo spremenjene palace, aka mu ne »svetijo« na vseh straneh orožniki z bajonetom. Reklo je namreč: »Opozicija je mislila, da je sedaj, ko je ogrska vlada zavirana z obstrukcijo, prišel pravi čas, dosegci koncesije; morda so pričakovali, da dobe celo drugega bana, ki pozna gospode manj natanko, kajti z menoj — to gospodje vedo — ne bodo tako zlahka gotovi.«

Naravnost zaničevalno se je izrazil

o masi hrvaškega naroda, češ da nima pravega smisla in dozvetnosti za vse to, kar uprizarjajo večinoma dijaki, »brez trdnega življenskega stališča.« Zato da se je tudi izjalovila za 9. maja nameščana revolucija v celi deželi. Priznal pa je ban, da je pač vzroka za splošno nezadovoljnost zaradi raznih nerešenih vprašanj in slabega gospodarskega položaja, da pa vse to ne more vzdigniti ljudstva do revolucije.

Razun dijakov je dolžil ban posebno duhovnike, da so netili celo gibanje, toda ljudstvo ne razume njihove političnega jargona.

O izgredih v Primorju je govoril ban še bolj prezirljivo. Reklo je, da je ondotno prebivalstvo lahlj razbljavljivo, ker se pretaka po njegovih žilah mešanica slovanske in italijanske krvi; za demonstracije z grlo je lahko pridobiti, kaže tudi pogum pri razdiranju brzozajnih zvez, da pa je sicer zelo dobroščeno.

Potem je ban govoril, kako se je

gibanje preneslo »umetno« v Avstrijo in v dunajski parlament. Toda pretiranja so imela ravno nasprotni učinek.

Na Dunaju je vsakdo vedel, da ni bil na Hrvaskem nihče (!) ustreljen (!!) in nihče obešen. (Kaj pa Zaprešič, Križevac, Zlatar itd.!!)

Popolnoma napačno je ban tudi poučen o simpatijah Slovencev za Hrvate. Reklo je: »Na Kranjskem se je

klerikalna stranka posebno toplo zavela Hrvatov. Reklo bi, da ne v malo je zgodotnih liberalcev, ki se niso

mogli direktno protiviti, ker se je na

pripuste h kromi prosi ti milosti, ne sme poljsko zastopstvo vsega tega mirno slediti.

Politične vesti.

Parlamentarni položaj. Dasi se češki klub še ni definitivno izrekel za obstrukcijo budgetnega provizorija, je vendar že jasno, da vlada ne dobi budžetnega provizorija parlamentarnim potom, temuč s § 14. Sicer pa dr. Körberju tudi ni toliko na budgetnemu provizoriju, kakor pa na tem, da se carinska in trgovinska pogodba z Ogrsko reši parlamentarnim potom. Češi so splošno za obstrukcijo, ker ni nikakva tajnost več, da je zavzela vlada Čehom nasprotuječe stališče pri vprašanju o notranjem uradnem jeziku in glede moravskega vseučilišča.

Manifest hrvaških in slovenskih poslanev Dalmacije, Istre in Trsta je izšel. V manifestu so hude obtožbe proti samovoljni ogrski vladi na Hrvatskem, s katero se zatira volilna pravica, narodno časopisje, se nalagajo nezgodni davki, se Hrvatska finančno izrablja ter se zlorablja hrvaško narodno pravo in jezikovno vprašanje. O manifestu še spregovorimo.

Ogrske investicije. V ogrskem drž. zboru je predložil finančni minister proračun o investicijah za ogrske železnice, za katere prispeva po kvoti Hrvatska 44%. Proračunjenih je za gradbene razširjenje pristanišča na Reki krom 10,700.000. Iz investicij za leto 1903 se porabi 29,936.000 K večinoma le za Ogrsko. Tudi točka, nad katero se lahko Hrvati veseli.

Bolgarski učitelji razposiljajo sklice, v katerem pozivljajo učiteljstvo sveta, naj protestira proti preganjanju in zapiranju macedonskih učiteljev, da se zabrani grozni udarec, ki je zadel prosveto in civilizacijo. Iz konzularnih poročil iz Monastirja doznamo, da je položaj v tem razjetu skrajno vznemirljiv. Tudi turško vojaštvo se je začelo puntati. Izkazuje se, da je zapiranje Bolgarov bilo makedonske nepravično in nemprešljeno. Podrejeni organi so šli v svoji gorečnosti predaleč ter pritegnili tudi neprizadete.

Italijanska vlada je naročila poslaniku na Dunaju grofu Nigri, naj izradi grofu Goluchowskemu obžalovanje nad demonstracijami, ki so se godile v Italiji proti Avstro-Ogrski.

Nov pretendent v Maroku. Makedonski vladi se je prijavil nov pretendent, ki je priznal, da je dal umoriti pretendenta Bu-Hamara. Novi pretendent se imenuje Sidi Mohamed ben El-Hassan Essimhali ter je že začel gladati na jugu.

Dnevne vesti.

V Ljubljani. 28 maja

Ljubljanska okrajna bolniška blagajna. Torej vendar Končno je po tolikem zavlačevanju, po tolikih zvijačnih in neutemeljenih sekurzih vendar prišlo do tega, da je sklical občni zbor delegatov okrajne bolniške blagajne ljubljanske. Vrnil se bo dne 5. junija ob 4. uri popoludne v steklenem salonu Krischeve gostilne »Pri zvezdi« na cesarja Josipa trgu. Na dnevnem redu je tudi volitev upravnega odbora, nadzornega odseka in razsodišča. Mislimo, da je občinstvu še v spominu, takoj boj je bil pri volitvah in s kajimi sredstvi se je delalo, da ne prede blagajna v druge roke, in zato nam ne zdi potrebno, da bi stvar enkrat pogreli.

Nemškutarjenje uravdov. Občina Pieterje je dobila od dr. kr. sodnije iz Brežic dopis z vprašanjem za osebo Mihaela Borovičnika in sicer v nemškem jeziku. Občina Pieterje je dopis vrnila, da ni razumljiv, županstvo prosi slovenskega dopisa, da bo razumljiv, potem se bo hitro vstreglo. Dr. kr. okrajni sodnik poštevnuje, da mora občina sprejeti nemške dopise in tudi vstrežati. Poslanici naj sodniku pojasnijo njeno dolžnost.

Italijani v cerkvi. Ena mora Lahom priznati: Konsekventni so v svojih zahtevah do

skrajnosti in porabijo tudi najmanjšo priliko, da obvelja njih narodno načelo. To priča tudi naslednji slučaj. V Buzetu v Istri je izza pradavnih časov navada, da opravlajo duhovniki pri podeljevanju obhajila občajne molitve v hravtskem jeziku. Rimski kurija je šele zadnjič gledale rabe latinščine odločila v tem smislu, da se ne sme uvajati, koder ni od nekdaj navadna. Pravilno bi bilo torej, da ostane tudi v Buzetu pri starci navadi. Kaj se je zgodilo? N. obhajilo je prišel te dni tudi nek bodoči c. kr. uradnik. Ko je prišel duhovnik do njega, je mož odločno zahteval, da mora duhovnik moliti latinski in ne hravtski, kakov je v Buzetu navada. In dasi je to nedostupna novotvarija, se je duhovnik udal. Ta izgled je seveda vspodbodel druge, da so ga začeli posnemati in kmalu bo v Buzetu uveden nov običaj, kateremu bo sledilo popolno odstranjenje hravščine.

Poročil se bo gosp. Anton Kuhar, učitelj v Trbovljah, z gd. Avreljo Mollovo. Čestitamo!

Opozorjamo na današnji občni zbor »Društvene godbe«, kateri se vrši v restavraciji »pri zlati ribi« ob 8. uri zvečer.

Poseben vlak v Postojno, po izdatno znižani ceni, priredi ljubljanski »Sokol« dne 14. junija t. l. v slavnostim v Postojno. Natančneje v današnjem inseratu

Poseben vlak v Postojno. Kakor vsako leto, priredi se tudi letos na binkoštni ponedeljak, dne 1. junija t. l. povodom slavnosti v postojnski jami poseben vlak, ki vozi iz Ljubljane v Postojno in nazaj. Za ta vlak se izdajajo v Ljubljani vozni listki z vstopnino v jamo po nenavadno znižani ceni. Vožnja: Otoček posebnega vlaka iz Ljubljane ob 9. uri 40 minut predpoldne, prihod posebnega vlaka v Postojno ob 12. uri 12 minut opoldne. Vožnja nazaj: Otoček posebnega vlaka iz Postojne ob 9. uri zvečer, prihod posebnega vlaka v Ljubljano ob 11. uri 6 minut po noči. Cene listkov za povratak z vstopnino h jami so slavnosti so sledče: I razred K 9.70, II. razred K 7.80 III. razred K 5.80

Nenavaden mrlič. Po

sesnika Jožeta Bitenca iz Šmartnega pri Gornjem gradu so pogrešali ob 14. januarju t. l. Vsek vasčan, posebno sorodniki so si misili, da potuje, kakor po navadi, B. g. ve, kje po svetu. Stanovanje v katerem je bival vedno sam, je bilo zaprto. Toda, ker ga le ni bil od ni koder toliko časa, dasi se je pisalo in poizvedovalo na raznih krajsih in bolnišnicah, seveda brezvsečno, posebno pa, ker bi moral plačati neke sodne stroške, je odredila sodnija, da se vzamejo inventarično na zapisnik premičnega imenovanega posestnika. In res, županstvo v Bočni je odredilo stvar na dan 14. maja t. j. ravno po pretoku štirih mesecov, kar ga pogrešajo. Ker je bilo stanovanje zakljenjeno, se je moral isto vlotiti. Prvi prostor je bila spalnica; tu je bil postelj prazna. — Ko pridejo do kuhinjskih vrat, ki so imele vdetno precej veliko steklo, se je videlo po sesnika Jožeta Bitenca ležečega mrtvega na tleh. Imel je nekoliko postlano na tleh pri štednilniku. Njegov položaj je bil kakor mirno spēčega človeka. Bil pa je ves izpremenjen in plesniv, da ga ni bilo mogožno poznati. Seveda po štirih mesecih ni to nič čudnega. Najbrže ga je za ušil puh pri štednilniku v spanju. V spalnici je bilo mogoče premrzlo, zato si je postal v kuhinji pri štednilniku. Rajni je bil premožen, a je precešen del svojega premoženja v podobi tisočakov potratil s potovanjem po svetu. Človeka ni hotel imeti nikoli pri sebi, zato je tudi kot čudak zapustil ta svet.

Iz Beljaka se poroča: V gostilni pri Kitzerju je sedelo v nedeljo, dne 17. t. m. zvečer več Lahnov, delavcev tukajšnjih opekarn, v drugi sobi pa tudi nekaj gostov iz mesta. Neki Lah, po imenu Francesco Marini, je uprizoril med svojimi sorojaki prepri, vsled katerega ga je postavil gostilničar na ulico. Maščevanja željni Lah ostane pred vratmi, gotovo pričakuje, da pride gostilničar še ven. Med tem odide neki Riffel, risar za stroje pri tukajšnji tovarni, kateri se prepriča, da je bil zlezenim drogom toliko časa po glavi, da je bil mrtve. — Obesili so ga v Ulmu na stolja Raacha in zidarevo vodo Scherze, ki sta ubila mož zadnje. — Umrila je v Berolini kneginja Eleonora Salm-Salm. — Kolo dvor je zgorel v Porto Garibaldi pri Milanu. — Grozni viharji so razsajali v Nabraski v Severni Ameriki. Mesti Norman in Fairfield sta popolnoma razdržani. 21. oseb je ubitih. — Priznanje po smerti. V Budimpešti je umrl v bolnišnici brezposelnji Julij Wonkal. V njegovi obleki so našli včas listič z izpovedjo, da je pred 10 leti ukral trgovcem Kartnerju med vožnjo na Dunaj 14

večere v gostilni pri »Stadt Triest«. Ta gostilna pa je zdaj zaprta, ker je stari najemnik odšel, nowega pa še ni. Do zdaj omizje še nima stalnega prostora in napravila potovalne večere. Zadnji torek smo se imeli pod streho slovenskega gostilničarja prav dobro. Slaba nam poje za prostor in treba bode mislit resno na lastni dom. Tako imajo nas Nemci radi, ako se kažemo Slovence. — V Beljaku gospodinje izključno rade jemlje slovenske posle in slišal sem zadnjič, kako je neki višji uradnik, kateri sicer ni prijatelj Slovencem, rekel, da so njemu najljubši služkinje in kuharice iz slovenskih krajev, ker so še najbolj pridne in zveste. Ako ne marajo Slovencev drugač, naj tudi ne jemljejo slovenskih poslov; nač kmet jem bo zato gotovo hvaležen! Prav nesramno je govoril o Slovencih pred svojimi gosti najemnik »Hôtel Merana«, gosp. Mahadek. Ker so prej Nemci na njega pritisnili zaradi slovenskega očaja, pa dela zdaj z zmerjanjem čez Slovence zase reklamo. Mogode mu bodo te še neprijetno in osvetili bomo to zadevo o svojem času.

Požar. Dne 23. t. m. je na stal v Bohinjski Bistrici v baraki Ivana Grila ogenj, ki se je hitro razširil na vse poleg nje stoječe barake. Zgorelo je vsega skupaj osem barak. Štode je 13.626 K, zavarovalnina pa znaša 14.000 K. Ogenj je nastal, ker so v Grilovi baraki preveč kuri.

Tatinsko družbo so začili v Puštu. Izvršila je neki jako mnogo tatvin. Policia je zaprla skoro vse aktívne člane to družbe.

V Trstu so poslali angleški parnik »Baron Fairlie« v pomorski lazaret na opazovanje. Ta parnik je prišel iz Indije. Kurjač je bil nenačema zbolel, in sicer so se pojavili simptomi, ki kažejo na kugo.

Cirkus Zavatta je došel v Ljubljano. Občinstvo se opozarja na prvo predstavo, ki bo v soboto, dne 30. maja ob 8. uri zvečer. Pri predstavah bodeta sodelovala tudi umetnika na kolesu, g. Ariso, ki se je producirjal že v vseh večjih evropskih mestih, kakor v Parizu, Milanu, Rimu, Dunaju, Gradcu, Budapešti, Trstu, Lisaboni, Madru itd. in njegova soprona Miquelina, kar bi utegnilo posebno zanimati klesarje.

Z dletom je udaril včeraj popoludne plesarski vajenec Jakob Drachter v Propratnikovi delavnici v Jenkovih ulicah št. 7 mizarškega vajenca Ivana Bremšaka ter ga na hrbitu ranil. Udaril ga je vsled tega, ker mu ni hotel prinesi vode.

Zlat prstan je našel učenec Anton Karlin. Kdor ga je izkušil naj se oglasi v Študentovskih ulicah št. 7.

Delovanje mestne posredovalnice za delo in službe. Mestni trg št. 27. Telefon št. 99. Od 21. do 28. maja je dela iskal 13 moških in 36 ženskih delavcev. Delo je bilo ponudeno 27 moškim in 46 ženskim delavкам, v 36 slučajih je bilo delo sprejeti. Od 1. januaria do 28. maja je došlo 1186 prošenj za delo in 1106 deloponudeb. V 696 slučajih je bilo delo sprejeti. Delo določa takoj moški: 1 kolar, 1 kovač, 1 sodar, 3 mizarji, 1 natakar, 3 trgovski sluge, 2 kletarski hlapci, 8 konjskih hlapcev, 1 oženjen majar, vajenci za kovača, pekarji in natakarja; ženske: 1 trgovska blagajnarka, 5 natakarjev, 2 gostilnički kuharici, 5 gostilničkih dekle, 3 kuharice, 7 dekle za vsako delo, 4 dekle k otrokom, 2 soberici. Službe še jemajo moški: 2 pisarje, 1 komi, 2 slugi, 1 hotelski vratar, 2 hotelski slugi; ženske: več prodajalk, 2 boni. Oddati je 3 stanovanja z 1 in 2 sobama ter več mesečnih sob. V načaju se iščejo stanovanja z 3 do 5 sobami. Posredovanje letoviščnih stanovanj.

Majnovejše novice. Umrlo je ogrski poslanec P. Moricz. — Kanonika Rosnberga, ki je napravil lani velikanske sleparije v Parizu, so našli v nekem samostanu v Siriji ter ga aretirali. — Očeta je bil v Launu na Češkem 27letni Stepanek. Mati in sestra sta očeta držale, a sin ga je bil z lezenim drogom toliko časa po glavi, da je bil mrtve. — Obesili so ga v Ulmu na stolja Raacha in zidarevo vodo Scherze, ki sta ubila mož zadnje. — Umrila je v Berolini kneginja Eleonora Salm-Salm. — Kolo dvor je zgorel v Porto Garibaldi pri Milanu. — Grozni viharji so razsajali v Nabraski v Severni Ameriki. Mesti Norman in Fairfield sta popolnoma razdržani. 21. oseb je ubitih. — Priznanje po smerti.

V Budimpešti je umrl v bolnišnici brezposelnji Julij Wonkal. V njegovi obleki so našli včas listič z izpovedjo, da je pred 10 leti ukral trgovcem Kartnerju med vožnjo na Dunaj 14

tisoč kron ter jih poslal svojemu bratu v Ameriko, ki je obogatil, a mu ne privočil krajearja. Na listu je bil tudi natančen naslov njegovega brata. — 100letni rojstni dan je obhajala te dni v Marhamu grofica Gler woth. Prisostvovala je pred 66 leti kronanju kraljice Viktorije, a lani kronanju kralja Edvarda. — Tigri so raztrgali v Indiji avstrijskega misjonarja o. Cosmasa.

* **Čudno svetbene ogrnjalo.** Nadzornik new-yorskega zoologičnega vrta in muzeja Ditmar, se je poročil z gd. Klaro Hild. Za svatbo je poklonil ogrnjalo, ki je bilo okinčano s kožicami največjih in najbolj strupenih kač. Venčanje pa se je vršilo pod baldahinom, katerega nebo je bilo sestavljen istotako iz samih kačjih kožic. Ditmar ima v svojem stanovanju vse polno živih kač, med katерimi se posebno dve odlikujeta po velikosti. On meni, da ga ni tako prednega tatu, ki bi prestolil prag njegove hiše in se živ vrnil iz nje. Kače se samo njemu pokore, vsakega tuje pa napadejo, zato mu ni treba zaklepati nobenih vrat.

Škiljenje kazi človeka, če ima sicer še tako lepo postavo in še tako krasen obraz. A temu so vedno v zrak matere, oziroma dojilje, ki se ne brigajo dovolj za pravilen razvoj očij. Paziti se mora pred vsem na to, da detetova posteljica stoji na pravem mestu. Prve dni namreč dete ne gleda z obema očema istodobno na eno ali drugo stran, ampak se gibljeti očesi neodvisno drugo od drugega. Če se postavi posteljica tako, da pride svetloba samo od ene strani do nje, tedaj giblje dete samo z enim očem, a za drugo je potreben večji napor. Tako začne dete škiliti. Škiljenje pa se da jako jednostavno ozdraviti. Na zdravo oko se postavi krpica črne svile, in sicer v dveh gubah, in se s trakom pričvrsti na glavi. Potem se mora gledati samo z bolnim očem. Zgodilo se je že, da so bile na ta način oči že v 14 dneh normalne.

Velevažna iznajdba. Na shodu medicinskega društva v Bostonu je harvardski profesor dr. William T. Councilman naznani, da je slednji znašel pravi vzrok osepnice. Čeprav je to ena najnavadnejših bolezni in jo zdravnikti jako vspečno zdravijo s pomočjo stavljanja koz, vendar ni bilo doseglo znano, kaj je pravi vzrok osepnice. Harvardski profesor naznana, da bolezen provzroči mikroskopična telesca, ki so znana znanstveno kot protozoa. Osepnice so v tem oziru podobne mrzlici ali pa italijanski maderiji. Če se trdi dr. Councilmana uresniči, bo to nedvomno velikega pomena za razvoj in izboljšanje pripomočkov za bolezen, kajti ko je enkrat znan, je tudi primeroma lažje zdraviti bolezni.

* **Barbarski Belgiji.** Rev. William Morrison iz Lexingtona, Virginia, član ameriškega misijona Presbiterijancev, dospel je po šest letnem bivanju v državi Kongo, Afrika v London. Misijonar se je mudil večinoma ob reki Kasai, kakih 1200 milj daleč od obrežja v notranjih pokrajnah države Kongo. Misijonar je oblastim uprave države Kongo v Bruslju podal natančno poročilo o tamošnjem položaju, katerega je predložil tudi ameriškemu poslaniku ter angleškemu ministru inostranstva del Lord Lansdowne. Po njegovem zatrdiril je monopol gumija uvedel v Kongo prisilno delo, kar pomenja pravo suženjstvo. Na svojem potu k obrežju se je misijonar vozil 800 milj daleč po reki K. sai, ob katere bregovih je bilo prej vse polno cvetočih zamorskih vasi. Sedaj je na bregovih le še kakih 12 vasi, kajti domačini so že vzdolj v gozdove, da so tako včas pred grozovitimi belimi. Domačinom nikar ni mogoče pri oblastih dobiti pomoč ali pa celo odškodnine za škodo, katero so jim napravili beli.

Nemiri na Hrvatskem.

Október hrvatskih poslancev je bil na Dunaju izdan včeraj zvečer, a že tako pozno. Podpisanih je 32 državnih in deželnih poslancev iz Dalmacije, Istre in Trsta.

Hrvatski ban se je vrnil v Zagreb Vladni krog, hrvatski in madjarski, razglasajo z vso odločnostjo, da ban na noben način ne odstopi. V tem smislu pišejo tudi madjarski listi. Med občinstvom pa je razširjeno mnenje, da bo ban vendar pri moran odstopiti in da postane za časni vodja vlade sedanji predsednik stola sedmorice, dr. Franjo Spevec,

